دەزگای رۆشنبیریی شە فە ق - کەرکووک
بۆ تەمەنی ٩ تا ١٤ ساڵ
ئەیلوول ٢٠١١
١٥

حاجیلە

گوڵی حاجیلەکانی دەشتی هاموون
نەکەی بیدەی بە نێرگیز جاری گەردوون
حاجی قادری کۆیی

قەلە رەشێک لە دارستان رایکردووە و لە نێوان رووپەرەکانی ئەم گۆوارەدا خۆی حەشارداوە ، تۆی ئازا ئەگەر دۆزیتەوە ، ئێمە خەلاتێکت دەکەین .

بێچووی ئاژەڵان

چوار پەلی کورتم هەن کە چرنووکیان پێوەیە. ددانەکانی پێشەوەشم درێژن بۆ ئەوەی لە شکاندنی دەنکە فندقدا هاوکارم بن.
دەزانن من بەچکەی کێم؟
دایکم هامستەرە و، ئێمە جۆرە ئاژەڵێکین لە نێوان کەروێشک و مشک و، کلکمان نییە و گوێمان پانە و، بەزۆری بە ڕۆژ دەنوین و شەو بەخەبەرین.

ئا : زەریف

گوڵزاری حاجیلە

یوفۆریا پولخریما (پۆنسێتیا)

نازناز شەیدا - کەرکووک

نیشتمانی ئەم گوڵە مەکسیک و ناوچەی گەرمییەکان ئەمەریکای باشوورە.
حەزی لە رووناکیی تەواو و گەرمایەکی مامناوەندی هەیە، ئەوەندە ئاودانیشی بەسە کە تەڕایی بگاتە ڕەگەکانی.
هەفتەی جارێکیش پێویستی بە پەین دەبێ.
وەرزی گەشەکردنی ئەم گوڵە بە درێژاییی ساڵ بەردەوامیی هەیە و دەشێ لە هەموو کاتێکدا گوڵ بکا.

گوڵە کێویلە

ئاراس کەریم - کەرکووک

نیشتمانی ئەم گوڵە کیشوەری ئەفریقیایە. حەزی لە هەتاوە و دەکرێ بە هاوینان لە دەرەوە داینێی.
حەزی لە گەرمای زۆر نییە و بە زستانیش سەرمای پێ خۆشە. بە هاوین دەبێ بەردەوام زەوییەکەی شێدار بێ و بە زستان کەمتر ئاوی پێویستە.
ئەم گوڵە لە وەرزی گەشەدا کە هاوین و پایزە، پێویستە هەفتەی جارێک پەینی بدرێتێ.

ڕووەکی دیو

کەژاڵ کانەبی - هەولێر

نیشتمانی ئەم جۆرە ڕووەکانە خۆرئاوای ناوچە گەرمییەکانی کیشوەری ئەفریقیایە.
ئەم ڕووەکە چەندان جۆری هەیە کە گەڵاکانی خەتخەتن. حەزی لە ڕۆشناییی تەواو هەیە و، بۆ گەرمیش حەزی لە گەرمی هەیە. لە وەرزی زستانیش مت دەبێ و گەشە ناکا.
ئەم جۆرە ڕووەکانە حەزیان لە ئاو هەیە لە وەرزی گەشەکردندا کە لە ناوەڕاستی بەهارەوە تا ناوەڕاستی پایز بەردەوامە و، لەو وەرزەدا هەفتەی جارێک پەینی پێویستە.

هۆنراوە

ساڵی تازەی خوێندن

فەرهاد ئەحمەد بەرزنجی / سلێمانی

ساڵی تازەی خوێندنە
چاوو دڵمان ڕۆشنە
ئەمساڵیش هەروەکو پار
نەغمە کەوتۆتە سەر زار
لە هەموو لا خۆشی یە
سرود و گۆرانی یە
دیاریە خەندەی منال
بۆ خوێندنی تازەی ساڵ
مامۆستا: ئێمەی منال
نەمامی تازەی ئەم ساڵ
ئامادەین بە دڵ و گیان
زاخاودەی هەست وبیرمان
پێمان بەخشی بە دیاری
چەپکە گوڵی زانیاری
تا بەرۆشناییی خوێندن
بەدەست بێنین سەرکەوتن

زانست

ستار ئەحمەد-کەرکووک

بەوردی لێم بڕوانە
زانست باش و جوانە
باشیی لە ئەنجامدایە
مەرام دێنێتە کایە
جوانیی ڕێزدارت دەکا
ناوت لەناو دیار دەکا
چونکە زانست ژیارە
ناسنامەی تۆ و هەوارە
زانست زاری ئابڕووە
دروشمی ئێستا و زووە
دەبێ بەدوایا ڕاکەی
خۆت ببیتە ئاڵاکەی

مەتەڵ

عوسمان دەروێش شکور-کەرکووک

لەسەر جادە راوەستاوە
کەڵاوێکی لەسەر ناوە
وەک کۆترباز فیکە دەکات
لاڵ نییە و ئیشارات دەکات
لە سەرما و گەرما وەستاوە
خۆ شێتیش نییە ئەو پیاوە
ئەو بە یاسا و ڕێنمایی
بێ لووتبەرزی و لەخۆبایی
شۆفێرەکانمان فێر دەکات
چۆن بە شەقاما ڕێ بکات
هەلی بێنە چی کارەیە
وا خەمخۆری ئەم شارەیە

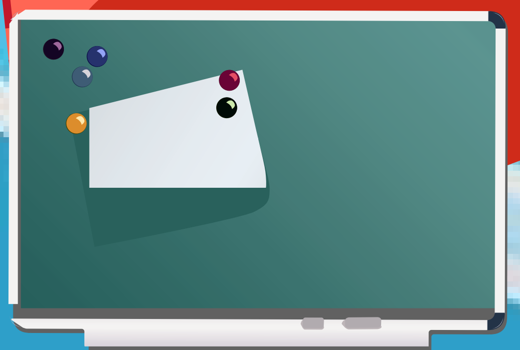

فەرهەنگی حاجیلە

بێلان - کەرکووک

بیلۆنگ belong

١- تایبەتمەندیی پێی دا، ئەگەر شتێک هی کەسێک بێ ئەم وشەیەی بۆ بەکار دێ.

٢- ئەگەر تۆ بەشێک بی لە کۆمەڵێک یان نەتەوەیەک ئەم وشەیە بۆ دەربرینی ئەوە بەکار دێ.

٣- ئەگەر شتێک هی شوێنێکی دیاریکراو بێ، کە ئەو شوێنە شوێنی گونجاو بێ بۆی.

بێلْت belt

پشتێن، قایش

بەو شتە دەگوترێ کە لە دەوری قەدی مرۆڤ دەبەسترێ.

بێند bend

چەمایەوە (دەچەمێتەوە)

ئەگەر شتێکی ڕاست هەبوو و تۆ چەماندتەوە ئەوە لە دۆخی ڕاستەوە بۆ چەماوە دەچێ.

بێست best

باشترین

بەو شتە یان بەو کەسە دەگوترێ کە لە هەموو ئەوانەی تر باشتر بێ.

بێتەر better

باشتر

١- ئەگەر کەسێک توانیی لە تۆ باشتر شتێک بکا، ئەوە لەو بوارەدا لە تۆ زیرەکترە.

٢- ئەگەر شتێک لە شتێک بەسوودتر بێ ئەوە لەو باشترە.

٣- ئەگەر نەخۆش بووی و بەرەو چاکبوونەوە دەچووی ئەوە باشتری.

کۆدی وڵاتان

بەناز بەختیار - چەمچەماڵ

ئوستراليا	٠٠٦١
توركيا	٠٠٩٠
چین	٠٠٨٦
ڕوسیا	٠٠٧٠٩
هیند	٠٠٩١
یۆنان	٠٠٣٠
ئۆردن	٠٠٩٦٢
بەرازیل	٠٠٥٥
پورتوگال	٠٠٣٥١
تایلاند	٠٠٦٦

ناوی کوڕانەی نوێ

شارا ئەحمەد-دارەتوو

ئاڤرین : تۆڵەکردنەوە

ئاکام : دووماهی

ئامۆش : ئارام

ئەرڤاز : هەوراز

ئەمیر: فەرمانڕەوا

ئەودال : هەڵەدا

ئەوێستا: نهۆ

ئێڤار: ئێوارە

باتوڤ: گیایەکە گوڵی سوور دەردەکا

بڕیار: پەیمان

نێوداران

ئەنتۆن چیخۆڤ

ئازاد سابیر - کەرکووک

ناوی تەواوی (ئەنتۆن پاڤلۆڤیچ چیخۆڤ)ە لە ٢٩ی کانوونی دووەمی ١٨٦٠ لەدایک بووە، پزیشک و نووسەری شانۆگەری و چیرۆک بووە. لە نێو نووسەرە ڕووسەکاندا بەیەکێ لە باشترین نووسەرانی کورتەچیرۆک دەژمێردرێ. سەدان کورتەچیرۆکی نووسیوە کە زۆربەیان بەداهێنانی هونەری کلاسیک دادەنرێن و، شانۆگەرییەکانی کاریگەریی زۆریان بەسەر درامای سەدەی بیستەوە هەبووە. لە بارەی پزیشکی و چیرۆکنووسییەوە دەڵێ «پزیشکی هاوژینمە و ئەدەب خۆشەویستمە».

چیخۆڤ هەر لە منداڵییەوە عاشقی شانۆ و ئەدەب بووە، کاتێ لە تەمەنی ١٣ ساڵیدا چووە بینینی (ئۆپێرای هیلینی جوان) کە باخ نووسیویەتی.

چیخۆڤ چوار شانۆگەریی مەزنی هەن بە ناوەکانی (نەورەس، مام ڤانیا، سێ خوشکەکە، بێستانی گێلاس) کە بە شێوازی نوێ دەرهێنراونەتەوە.

لە ١٥ی تەمووزی ١٩٠٤ چیخۆڤ سەری نایەوە.

ئەدۆنیس

کوردە قارەمان - چەمچەماڵ

ئەدۆنیس، شاعیرێکی سوورییایییە و، ناوە تەواوەکەی (عەلی ئەحمەد سەعید ئیسبەر)ە ساڵی ١٩٣٠ لە گوندی قەسابین سەر بەشارۆکەی جەبەلە لە سووریا لەدایک بووە. ساڵی ١٩٤٨ ناوی (ئەدۆنیس)ی لە داستانی ئەدۆنیسی فینیکی بۆ خۆی وەرگرتووە و بەمەش لە کولتووری ناوی عارەبی لای داوە. ساڵی ١٩٤٤ لە بواری فەلسەفە لە زانکۆی تەرتووس پسپۆریی وەرگرت. ساڵی ١٩٧٣ دکتۆرای لە ئەدەب وەرگرت لە زانکۆی قەشە یووسف لە لبنان.

نامەی دکتۆراکەی کە بەناوی (جێگیر و گۆڕاو) بووە مایەیە مشتومڕێکی زۆر. چەندان خەڵاتی جیهانیی وەرگرتووە لەوانە خەڵاتی مەزنی برۆکسل (١٩٨٦) و دواتر خەڵاتی کەزیی زێڕینی کۆماری مەکدۆنیای لە ١٩٩٧ وەرگرت لەگەڵ چەندانی خەڵاتی تری جیاجیا لە وڵاتانی دنیا. بەرهەمەکانیشی بۆ ١٣ زمانی دنیا هاتوونەتە وەرگێران.

جگە لە شیعر و ڕەخنەیش، ئەدۆنیس دەستی باڵای هەیە لە نیگارکێشی بەتایبەتی لە بواری کۆلاج.

ڕاوچییە دڵڕەقەکان

ئەحمەد سەلام-سلێمانی

لە چۆلەکەکانی دەشـــتی (هەواران) وایە ئەم ژیانی ئاسوودەیی و بێ ترس و خەمەیان تا سـەر هەروا دەبێ و کەس ناتوانێ لە زێدی خۆیان و باو و باپیرانیان حەیشـیان پێ تاڵ بکات!

نەخێر لەپڕ ئەم خەون و خەیاڵەیان بەباداچوو، بەتایبەتی ئەو کاتەی کە کۆمەڵە ڕاوچییەک بە شـوێنی چۆلەکەکان ئاشـنا بوون، ئیتر ئەم باڵندە بەستەزمانانە لە تاوانا نەیاندەزانی چۆن خۆیان تا لە چنگی ئەم ڕاوچییانە ڕزگاریان بکەن.

ڕۆژێکیان یەکێ لە ڕاوچییەکان سـیرەی لە پۆلێ چۆلەکە گرت و ژمارەیەکی لێ خستن، ئیتر هەر چۆلەکەیەکی بگرتایە خێرا باڵەکەی لێ دەکردەوە و دەیخستە ناو تورەکەیەکەوە.

هـەر ئەو ڕۆژە لەناکاو ڕەشـەبایەک هەڵیکـرد و ئیتر چاو چـاوی نەدەبینی، یەکێ لە ڕاوچییەکان لەتاو گەرد و تەپوتۆزی ڕەشـەباکە هەردوو چاوەکانی پڕ بوون لە خۆڵ لە عەزرەتا خورخور فرمێسک بەچاوەکانیا دەهاتنە خوارێ!

یەکێ لە چۆلەکەکان کە ئەم دیمەنەی بینی ڕووی کردە هاورێکەی و وتی:

– بڕوانە هاورێ ئەم ڕاوچییە چەند دڵ نەرم و هەسـت ناسکە، ئاگات لێیە چەند بەزەیی بەحاڵ ئێمەدا دێتەوە، ئەوەتا لەتاو ئێمە دەگری و فرمێسک بەچاویا دێتە خوارێ.

چۆلەکەیەکی هاوڕێی وەڵامی دایەوە و وتی:

– کـوڕی باوکم ئەوەندە سـاویلکە مەبە، ئـەوە بۆ من و تۆ ناگرێ، ئـەو دڕندەیە لەتاو گەردی تەپ و تۆزی ڕەشەباکە فرمێسک بە چاویەوە ناوەستێ نەک ئێمەی داماو!

ئینجا چۆلەکەکەی تر بەدەم تەریقییەوە وتی:

– وەڵڵا بڵێم چی؟ بیسـتوومە دەڵێن مرۆڤ جارجارە سۆز و هەستی سەردەکا و دڵی بۆ لێقەوماوان قولپ دەدا.

جارێکی تر هاورێکەی هەڵیدایەوە و گوتی:

– برا بە فرمێسـکەکانی چاوی لالۆی ڕاوچی هەڵمەخەڵەتێ، وەرە بڕوانە چەند دڵڕەقانە باڵمان دەشکێنێ و دەمانخاتە ناو توورەکەکەیەوە.

ئێستا ئەو لە ناخی دڵییەوە قاقا دەتریقێتەوە من و تۆش دەبێ نزای ئەوە بکەین ئەو تیغەی دەیکاتە سەر ملمان هێندە کول نەبێ تا هیچ نەبێ بەبێ ئازار پێشوازی لە مەرگ بکەین.

کە ڕۆبۆت شەکرلەمە دروست بکا

ئا: ئارام حەبیب

نا نا حــەز ناکەم تامی بکەم
نەنــە بەخێــر بێــی، فەرموو تامی بکە
ئای کە خۆشــە، دانەیەکی تریشم بدەرێ
بەڕاســتی خۆشە، هی ترم دەوێ...

ئۆی ئەوە چییە؟
خوایە چی دەبینم!
بڕوا ناکەم!!
رۆبــۆت، ئــەوە چیت کردووە؟
رۆبۆتێکــی گێلی ئەم هەموو شەکرلەمەیەت بۆ چییە؟
چــی لــەم هەموو شــە کر لە مە یە بکەین؟
قەینــاکا، بەســەر د ر ا و ســێکا نما نا دابەشی دەکەین...
شەکرلەمەیەکی خۆش و بەســوودە و شایانی ئاهەنگە.

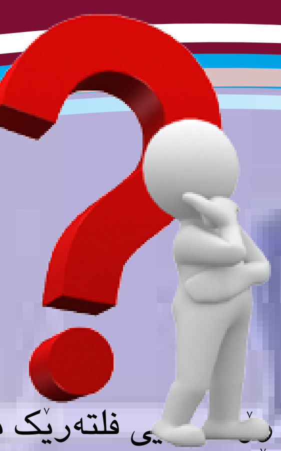

لە ئێوە پرسیار لە ئێمە وەڵام

گوڵەباخ - کەرکووک

هاوڕێمان گۆران کەریم دەڵێ: زۆر حەزم لە کۆمپیوتەرە و لە ماڵەوە کۆمپیوتەرێکی تایبەت بەخۆمم هەیە. ڕۆژانە ٣-٤ کاتژمێر خەریکی کۆمپیوتەرم، بەڵام ماوەیەکە هەست بە بژانەوەی چاو و ئازارێک دەکەم لە بڕبڕەی پشتم. ڕێنماییم بکەن چی بکەم باشە؟

حاجیلە: کۆمپیوتەر یەکێکە لە ئامێرە بەسوودەکانی ئەم سەردەمە و منداڵانمان لە بەراییی تەمەنیاندا ئاشنای بوونە. زۆربەشیان لە ماڵەوە هەیانە و چەند کاتژمێرێک بەکاری دەهێنن. ئەم چاو برژانەوە و پشت ئێشەیەش یەکێکە لە زیانەکانی بەکارهێنانی کۆمپیوتەر بە شێوەیەکی نادروست، بۆیە ئامۆژگاریت دەکەین، پێڕەوی ئەم ڕێنماییانەی «حاجیلە» بکەی:

یەکەم: بۆ کەمکردنەوەی [illegible]ی فلتەرێک بۆ مۆنیتەری کۆمپیوتەرەکەت دانێ، یان چاویلکەیەکی ڕەش لە چاو بکە.

دووەم: ١٠ خولەک جارێک چاوەکانت بنووقێنە و بیلبیلەی چاوەکانت بەرەو سەرەوە و خوارەوە و ڕاست و چەپ بجوولێنەوە. بەم کارەت وەرزشێک بە دەمارەکانی چاوت دەدەی و لە هەمان کاتدا پشوویەکیشە بۆیان.

سێیەم: بۆ حەسانەوەی بڕبڕەی پشتیشت، ٢٠ خولەک جارێک کۆمپیوتەرەکەت جێبێڵە و لە نزیک مێزی کۆمپیوتەرەکە پیاسەیەکی ٥ خولەکی بکە و کەمێک خۆت بۆ خوارەوە بچەمێنەوە و ڕاست بەرەوە، ٣-٤ جاران ئەم کردارە دووبارە بکەرەوە، ئیتر هەست بە ئازاری پشتت ناکەی.

چۆن مرۆڤ لە شێوەی تەوقەکردنەوە دەناسیتەوە

حەمەشەریف ئاوڕەحمان – سلێمانی

جۆری تەوقەکردن تا ڕادەیەک ڕەنگدانەوەی کەسێتیی ئەو کەسەیە کە تەوقەی لەگەڵدا دەکەی، بۆیە مرۆڤی ژیر دەتوانی لە شێوەی تەوقەکردنەوە کەسێتیی بەرامبەرەکەی بخوێنێتەوە.

بۆ نموونە ئەو کەسەی لە کاتی تەوقەکردندا دەستی شلە، کەسێکە بەڕادەیەکی کەم بڕوای بەخۆی هەیە.

ئەو کەسەشی بە توندی دەست دەگووشێ و زیادەڕۆیی دەکا لەوەدا، هەوڵ دەدا بەمە وات پێ پیشان بدا کە بڕوای بەخۆی هەیە بەڵام لە ڕاستیدا وا نییە.

هەر کەسێکیش بە گەرمی و بەشێوەیەکی ئاسایی تەوقە بکا کەسێکە بڕوای تەواوی بەخۆی هەیە.

ددانەکانت باشتر بپارێزە

کامیل سادق – قادرکەرەم

سەرەتا دەبێ باشترین فڵچە بۆ ددان شوشتن هەڵبژێری کە نەرمترین فڵچەیە، چونکە ڕۆڵی هەیە لە لابردنی بەکتریای سەر ددان. تۆژینەوەکان سەلماندوویانە کە فڵچەی نەرم زیان بە توێژی میناى ددانەکان ناگەیەنێ و لە هەمان کاتدا بەباشی پاکی دەکاتەوە.

تا ئێستا هیچ لێکۆڵینەوەیەک نییە بۆ زانینی باشترین جۆرەکانی هەویر (معجون)ی ددان شوشتن بەڵام گرینگە ئەو هەویرەی بۆ ددان شوشتن بەکاری دێنی مادەی فلۆرایدی تێدا هەبێ کە ددان بەهێز دەکا و ڕێگرە لە کلۆربوون.

بۆنخۆشکەرەکانی ماڵ

کەم کەس هەیە لە ماڵەوە بۆنخۆشکەر بەکار نەهێنێ، بۆ ئەوەی ژوور و ماڵ و خانووەکانیان بۆنخۆش و پاکژ کەنەوە. بەڵام نازانن توخمێکی تر بۆ پیس بوونی هەوای ماڵەکانیان زیاد دەکەن، بەمەش وەکو ژەهر بڵاو بکەنەوە وایە، چونکە هەندێک جار دەبێتە هۆی هەژاندنی باری تەندروستیی لووت و سییەکان و بارگرژیی کۆئەندامی دەمار و هەستیاری، یان دڵتێکچوون یان سەرئێشە، ئەوە جگە لەوەی کاریگەریی هەیە بۆ ئافرەتی دووگیان و کۆرپەلەکەی بۆیە پێویستە بەهیچ شێوەیەک بەکار نەهێنرێت.

هەستی بارام – خانەقین

حوشتر

هیوا ئەمین

گیانداریکی زۆر هێمن و گوێڕایەڵ و لەسەرخۆیە، هەندێک جار بە کەشتیی بیابان ناو دەبرێت، چونکە زۆر بەکەڵکە بۆ کەش و هەوای بیابان و توانایەکی زۆری هەیە بۆ بەرگەگرتنی بێ خواردنی و بێ ئاوی، نیشتمانی ڕاستەقینەی ئەم ئاژەڵە کیشوەری ئاسیایە و لە وڵاتانی عەرەبدا زۆر گرنگیی پێ دەدرێت جگە لە گواستنەوە سوود لە سەرجەم بەرووبوومەکانی تری وەک گۆشت و شیر و تووک وەردەگیرێت.

حوشتر توانای هەیە نزیکەی ٢٥٠ کیلۆگرام قورسایی بار بۆ ماوەیەکی زۆر هەڵگرێت، تەمەنی ئەم گیاندارە نزیکەی ٥٠ ساڵ دەبێت و کەم جار هەیە ئەو تەمەنەی تێپەڕاندبێت.

خواردنی سەرەکیی گژوگیایە، توانای هەیە خواردنی زۆر دڕکاوی بخوات بەجۆرێک کە هیچ گیاندارێکی تر توانای نەبێت بیخوات بۆ نموونە حوشترالووک و توانای هەیە لە کاتی تینوێتیدا نزیکەی ١٣٦ لیتر ئاو بخواتەوە.

هێستر

نەوزاد حەمەعەلی- پردێ

ئێستر یان قاتر وەکو هەموو گیانلەبەرەکانی تر نێر و مێیان هەیە. بە مێیەکانیان دەگوترێت: ماچە بەڵام نە نێری بۆ فەحل و نە ماچەی بۆ سکوزا بەکار نایەن. تەنیا بۆ کشتوکاڵ و بارەبەری بەکاردێت. ئێستر دایکیماینە و باوکی نێرەکەرە. بەپێچەوانەشەوە دەبێت بەڵام ئەم جۆرەیان پێی دەگوترێت هێسترە گاییلکە، یان بارگیر و لەوەی تریان بچووکترە و دایکی ماکەر و باوکی ئەسپە.

کەنگەر

جەمال عەلی- هەڵەبجە

کەنگەر لە پێشەوە دەستی کورتە و دەستەکانی چڕنووکیان هەن و هەردوو قاچیشیان زۆر درێژن و ١٠ پەنجەی پان و گەورەی هەیە. بەیارمەتیی قاچە بەهێزەکانی دەتوانێت لە ٣ مەتر بۆ ٤ مەتر باز بدات. هەروەها کەنگەر ماندوویەتیی خۆی لەسەر کلکە درێژەکەی دەردەکات، کەنگەر توورەگەیەکی هەیە لەنێوان هەردوو قاچی دواوەیدایە. بە خوری داپۆشراوە و ئەمەش وا دەکات شوێنی بێچووەکەی گەرم و پارێزراو بێت. ئەو توورەکانە بۆ ئەوەن کە بێچووی کەنگەر لەدایک دەبێت زۆر لاواز و بێ دەسەڵاتە. جا گەرمی و خۆشیی ئەو شوێنە وادەکات بێچووەکان بە سانایی جێی نەهێڵن و بە درێژایی شەش مانگ تا تەواو فێری ڕۆیشتن و ڕاکردن دەبن و گەورە دەبن، هەروەها لە کاتی مەترسیدا دایکەکان بەقەپ بێچووەکانیان هەڵدەگرن و لە کاتی ڕاکردندا بێچووەکانیان لە دەمیانەوە بەردەدەنە نێو گیرفانەکانیان.

تاوس

ڤارین کاروان

تاوس باڵندەیەکی جوانە، پێش دوو هەزار ساڵ،لە لایەن مرۆڤەوە ناسراوە، نیشتمانی سەرەکیی دارستانەکانی ئاسیا و ئەفریقیایە، بەڵام لە ژمارەیەکی زۆری ناوچەکانی دیکەی جیهان بڵاو بوونەتەوە.

تاوس بەوە ناسراوە کلکی گەورەیە و شێوەی (باوەشێن) هەیە، پەڕەکانی ڕەنگاوڕەنگن، لە ژمارەیەک ڕەنگ پێکهاتووە.

چیرۆک

ئاکامی میهرەبان

سارا حەمید

کاتێ لە نانەواخانە نانم کڕی و بۆ ماڵەوە هاتمەوە، لەو کاتەدا کە لە شەقامەکە دەپەڕیمەوە، بینیم پیاوێکی نابینا گۆچانێکی بەدەستەوە بوو، وا لە شۆستەکە دەپەڕییەوە، زۆر گوناە بوو، بەزەییم پێیدا هاتەوە، دەستی مامە پیرەکەم گرت و وتم مامە پیرە گیان با بتپەڕێنمەوە، کە پەڕاندمەوە، مامە پیرە زۆر سوپاسی کردم و، پاشان پرسیارم کرد، مامە حاجی بۆ تۆ هەر خۆتی، وتی من کەسم نییە شەوانە لە شۆستە و شەقامەکان دەنووم، وتم مامە پیرە گیان با ئەم نیوەڕۆیە بتبەمەوە بۆ ماڵی خۆمان، وتی نا ڕۆڵە گیان ئەبمە ئەرک بۆ ئێوە، وتم نا مامە گیان ئێستا ئەڕۆینەوە بۆ ماڵەوە، دوای ئەوەی کە نانی نیوەڕۆمان خوارد مامە پیرەکە زۆر سوپاسی کردین لە دواییدا بە منی وت ئاکام گیان هیوادارم هەمیشە ئاوا یارمەتیی خەڵکی بدەیت.

هاوڕێیانی حاجیلە

عایشە سیروان

دیمە بەکر

ماریا فادی

عەسەل فادی

مافەکانتان

ناز نەبەز

کۆمەڵەی گشتیی نەتەوە یەکگرتووەکان لە ٢٠ی تشرینی دووەمی ساڵی ١٩٥٩دا ڕێککەوتننامەی مافەکانی منداڵانی بڵاوکردەوە و زۆربەی وڵاتانی دنیا دانیان بە ناوەرۆکی برگە و مادەکانیدا ناوە و عێراق یەکێکە لەو وڵاتانە.

«حاجیلە» بۆ ئاشناکردنی ئێوەی ئازیز بە ناوەرۆکی ئەم ڕێککەوتننامەیە، لە هەر ژمارەیەکدا ٣ مادەی ئەم ڕێککەوتننامەیەتان بۆ بڵاودەکاتەوە. تا بە ئاگا بن لە پێشێلکردنی مافەکانتان لە سنووری خێزان و کۆمەڵگە و دەوڵەتدا.

مادەی ١ :

منداڵ، ئەو مرۆڤەیە کە تەمەنی نەگەیشتبێتە ١٨ ساڵان.

مادەی ٢ :

پێویستە دەوڵەت هەموو مافەکانی منداڵ بەبێ جیاوازیی ڕەگەز، ڕەنگی پێست، ئاین، زمان، نەتەوە و لایەنی سیاسی دابین بکات. هەروەها پێویستە دەوڵەت منداڵ لە توندوتیژیی ناو خێزان بپارێزێ.

مادەی ٣ :

پێویستە دەوڵەت بەرژەوەندییە باڵاکانی منداڵان بپارێزێ و چاودێریی تەندروستییان بۆ زامن بکا، بە ڕەچاوکردنی مافەکانی باوک و دایکیان.

هونەری کاریکاتێر

هێرۆ قاسم- حەسار

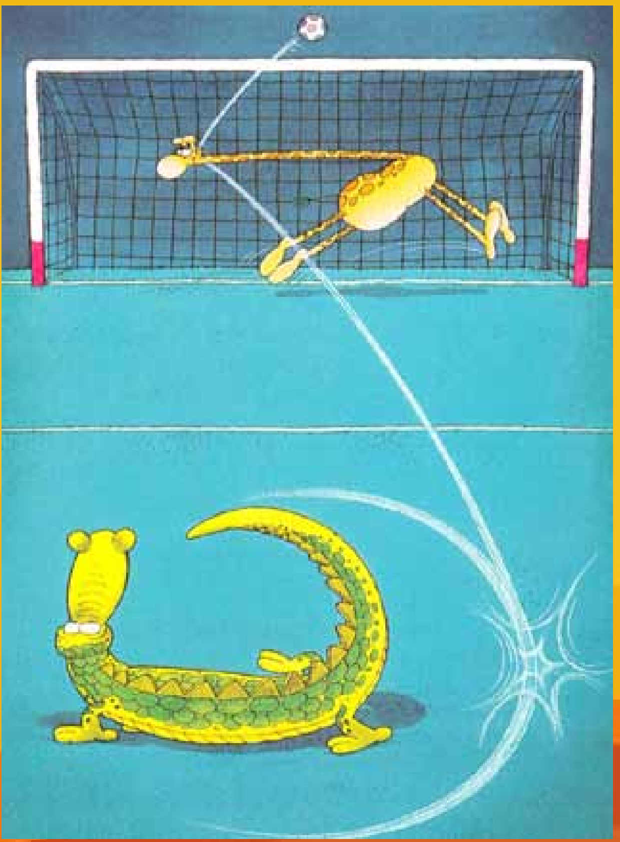

سەرهەڵدانی هونەری کاریکاتێر دەگەڕێتەوە بۆ چاخە کۆنەکان و چەند نموونەیەکیان دۆزراونەتەوە، کە لەسەر گەڵای زەل کێشراون، مەبەست لەم هونەرەش تەنیا ئەوە نییە کە وا لە خەڵک بکا پێبکەنن، بەڵکو پەیامێکی مرۆییانەی هەیە و ئامانجی ئەوەیە کەموکورتی و دیاردە نامۆکانی کۆمەڵگە بە شێوازێکی تەنزئامێز بخاتە ڕوو.

ئەو گەڵایانەی دۆزراونەتەوە کاریکاتێری زۆر سەرنجڕاکێشیان لەسەر کێشراوە، بۆ نموونە شێر و مامزێک لە بەرانبەر یەکتریدا دانیشتوون و یاریی شەترەنج دەکەن! ڕێوییەک بووەتە شوانی ڕەوە قازێک! گورگێک شمشاڵ دەژەنێ و ڕانە بزنێک گوێی لێ ڕادەگرن!

لە سەردەمی نوێشدا هونەری کاریکاتێر لە ساڵی ١٥٨٥ و لە ئیتالیا سەری هەڵدا و (ئەنیبال کاراچی) بە پێشەنگی ئەو هونەرمەندانە دادەنرێ کە توانیی بەهۆی وێنەکانییەوە بزە بخاتە سەر لێوی تەماشاکارانی و زۆر کەس پێیان وایە وشەی کاریکاتێر لە ناوی ئەم هەنەرمەندەوە داتاشراوە.

لە سەردەمی ئێستاشماندا کاریکاتێریستە کوردەکان بوونی خۆیان سەلماندووە و هەر لە شارەکەی خۆماندا ژمارەیەک هونەرمەندی بە توانامان هەیە و لە زۆربەی بڵاوکراوەکانی کەرکووک و کوردستاندا بەرهەمەکانیان بڵاو دەکرێنەوە.

کۆمپیوتەر

ماردین – سلێمانی

ئینتەرنێت

ئینتەرنێت ، گرنگترین خزمەت گوزارییە کە ڕێگای ئامێری کۆمپیوتەرەوە سوودی لێوە وەردەگیرێت .

تۆڕی ئینتەرنێت بریتییە لە بەستنەوەی تەواوی کۆمپیوتەرەکانی جیهانی بە سێرڤەرەوە(ئامێرێکی کۆمپیوتەری زۆر زەبەلاح) و لەو ڕێگەیەشەوە زانیاریی دەستەبەر دەکرێت و هەروەها دەتوانیت پەیوەندی بە ئامێرەکانی تری جیهان بکەیت لەهەر شوێنێکی جیهان بێت .

پێبکەنە تا جوانتر بیت

ڕەزیل

کرمەک کاروان-پردێ

جارێک پیاوێکی ڕەزیل دەچێتە چێشتخانەیەک و نان دەخوات لەو کاتەدا هاورێیەکی بەسەریدا دەدات و پێی دەڵێت: ئەوە چی دەکەیت، پیاوە ڕەزیلەکەش لە وەڵامدا دەڵێت: نامبینی سەرم دەتاشم.

خاولی

مامۆستایەک بە قوتابییەک دەڵێت: slow یانی چی؟ قوتابییەکە لە وەڵامدا دەڵێت واتە خاو.
مامۆستاکە جارێکی دی پێی دەڵێت: کەواتە slowly مانای چییە؟ قوتابییەکە پاش کەمێک بیرکردنەوە دەڵێت: خاولی.

گێل

گێلێک لەناو بازار دایکی لێ ون دەبێت، لە پیاوێک دەپرسێت: مامە ژنێکت نەبینیوە منی لەگەڵ بم.

توانجێکی جوان بۆ ئەم وێنەیە بدۆزەوە

بەهرۆز سەلام - سلێمانی

دیمانە

ئێناس قاسم: ئەو ڕۆژەی دوور بم لە کەمانجەکەم هەست دەکەم هاورێییەکی ئازیزم لێ ون بووە

دیمانە: سارە سەلیم

لە ئاهەنگی خەڵاتکردنی قوتابییە یەکەمەکانی کەرکووکدا ئێناس قاسم بە کەمانجەکەیەوە ئاهەنگەکەی ڕازاوەتر کردبوو و لەتەک هاورێکانیدا ئاواز و سروودی خۆش خۆشیان دەژەنی.

«حاجیلە» لە دیمانەیەکی کورتدا ئەم پرسیارانەی ئاراستەی ئێناس کرد:

لە چ قۆناخێکی خوێندندای و چۆن دەتوانی هاوسەنگیی نێوان خوێندن و هونەرەکەت ڕابگری؟

پۆلی یەکەمی ناوەندیم لە ناوەندیی پێشکەوتنی کچان. دەمێکە خولیای کەمانجە ژەنینم، بەڵام نەمهێشتووە ئەم خولیایە کار لە خوێندنەکەم بکا و هیچ کامێکیانم فەرامۆش نەکردووە. هەر کاتێک لە خوێندن دەبمەوە دەست دەکەمە کەمانجە ژەنین.

چەند ساڵە ئاشنای ئەم ئامێرە بوویتە و ڕۆژانە چەند سەعات پرۆڤە دەکەی؟

٣ ساڵە کەمانجە دەژەنم و ڕۆژانە ٢ سەعات پرۆڤە دەکەم.

کێ سەرپەرشتیت دەکات و مامۆستای یەکەمت کێ بوو؟

مامۆستا سیروان عومەر ڕێنماییمان دەکا و مامۆستا فەتاح مەجید لە کازیوەی منداڵپارێزی کوردستان سەرپەرشتیی پرۆڤەکانم دەکا و ئەو فێری ژەنینی کردم.

توانای بەشداریکردنی فیستیڤاڵە هونەرییەکانت هەیە؟ تا ئێستا بەشداریت تێدا کردوون؟

لە خۆم ڕا دەبینم کە لەسەر ئاستی کوردستان و عێراق بەشداری لە فیستیڤاڵە هونەرییەکاندا بکەم و تا ئێستا لە چەندین چالاکیی قوتابخانەکان لە کەرکووک بەشداریم کردووە.

ناو: باهۆز سالار

تەمەن: ١٣ ساڵ

پۆلی دووی ناوەندی قوتابخانەی پشکۆ

ئارەزووی چی دەکەیت: زۆر حەزم بە وەرزشە بەتایبەتی تۆپی پێ.

حەز دەکەی لە داهاتەدا ببی بە چی: حەزدەکەم ببم بە سایەق تەیارە.

ئایا کتێب دەخوێنیتەوە؟ بەڵێ بەتایبەتی کتێبی مێژوویی.

گۆڤاری منالان دەخوێنیتەوە؟ بەڵێ بەتایبەتی گۆڤاری حاجیلە.

گەردوون

نهێنییەکانی گەردوون لە چاخە بەراییەکاندا

(بەشی سێیەم)

گزنگ –کەرکووک

مرۆڤی چاخە بەراییەکانی مێژوو، بە تایبەتیش بابلی و یۆنانییەکان زۆر سەرنجی دیاردە سروشتییەکانی ئاسمانی دەوروبەری خۆیان داوە و بە پێشەنگی گەلان دەژمێردرێن لە پۆلین کردنی ئەستێرەکان و یەکەمین کەس بوونە بە ئەستێرە گەڕۆکەکانیان گوتووە، هەسارەکان. دانیشتووانی کۆنی وڵاتی میسریش وای بۆ دەچوون کە ڕووداوەکانی گەردوون بوونەتە سەرچاوەی ئیلهامی دروست کردنی ئەهرامەکان.

لە ڕاستیشدا ئەم گەلانە هیچیان لە بارەی گەردوون نەدەزانی و زۆر بیردۆزیان لەسەر بنەمای زانیاریی هەڵە دارشتووە و زانایانی دوای خۆیان ڕاستیان کردوونەتەوە.

یەکێکی تر لەو بیردۆزە هەڵانە ئەوەبوو کە وایاندەزانی، زەوی رووتەختێکی گەورەیە. بەڵام ئەرستۆ ئەو هەڵەیەی ڕاست کردەوە و گوتی: ژمارەی ئەو ئەستێرانەی شەوان لە ئاسماندا دەیانبینین بەندە بەو شوێنەی تەماشاکاری تێدا دەژی، بۆ نموونە: ئەستێرەی سیوەیل کە لە وڵاتی میسردا دەبینرێ، لە یۆناندا نابینرێ. ئەمەش ڕوونادات تەنیا مەگەر شێوەی زەوی گۆیی بێت. دیارنەمانی کەشتییەکانیش لەنێو دەریادا و بزربوونیان لەبەر چاوی تەماشاکاراندا بەڵگەیەکی تری گۆیی زەوییە.

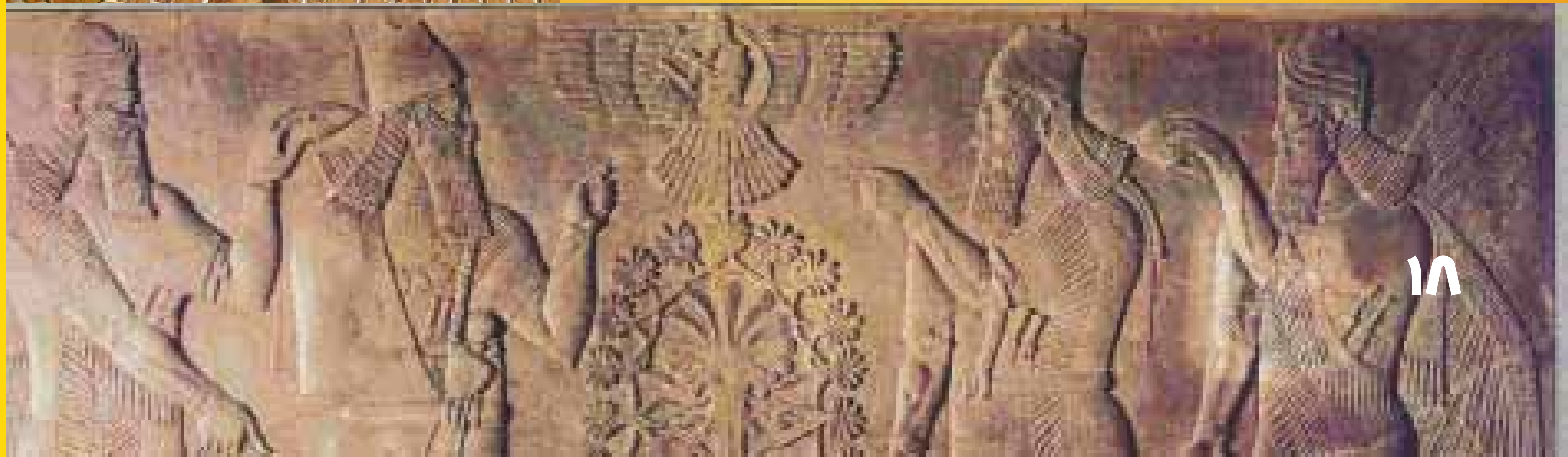

سینەما

بەهرە جەبار – سلێمانی

سەنافر

گارگامێلی جادوگەر ، لە هەوڵدایە بۆ دەرکردنی سەنافرە شینەکانی لە گوندەکانیاندا .

سەنافرە شینەکان لە ڕووبەروویەکی بەردەوامدان دژ بە جادووە ڕەشەکانی گارگامێل ، بە دوای چارەسەردا روو دەکەنە دارستانێکی جادوویی بەڵام ، دەبێت پێش ئەوەی گارگامێلی جادووگەر دەستبەسەر گۆندەکەیان بگرێت ، بگەڕێنەوە بۆ واری خۆیان .

ئایە دەتوانن لە کات و ساتی خۆیدا بگەڕێننەوە بۆ گوندەکانیان و تەواوی پیلانەکانی گارگامێلی جاووگەر پوچەڵ بکەنەوە ؟

ئەم فلیمە توانیی بڕی ١٣٧ ملیۆن دۆلار کۆ بکاتەوە.

دەرهێنان : راجا گۆسنێڵ .

نواندن : هانک ئازەریا ، کاتی پێری .

تاقیگەی حاجیله

٦

فڕنی هەتاوی

ناز کەریم – تەکیە

هەنگاوی یەکەم : دەفرێکی گەورە ئامادە بکە و ڕووی ناوەوەی بە کاغەزێکی ئەلەمنیۆم داپۆشە. پارچە هەویرێک یان هەویری شووشە لە ناوەڕاستی دەفرەکە دانێ.

هەنگاوی دووەم : پارچە نوقڵێک بنووسێنە قەد چیلکە دارێکی باریک و هەردووکیان لە هەویرەکە بچەقێنە.

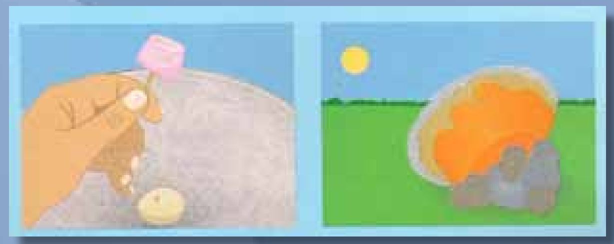

هەنگاوی سێیەم : سەری دەفرەکە بەنایلۆنێکی ڕوونی داپۆشینی خۆراک داپۆشە و دەفرەکە بخەرە بەر هەتاو.

هەنگاوی چوارەم : چەند بەردێک بخەرە ژێر بنکی دەفرەکە و بەجۆرێک ڕایگرە کە ڕووی ناوەوەی دەفرەکە ڕاستەوخۆ ڕووی لە خۆر بێت، ١٥ خولەک لەبەر هەتاوەکە بەجێی بێڵە و بزانە چی ڕوودەدات؟

چی ڕووی دا؟

سەرپۆشە ڕوونەکەی سەر دەفرەکە ڕێگە بەتێپەڕبوونی تیشکی هەتاو دەدا بچێتە دەفرەکەوە. لە هەمان کاتیش لەنێو دەفرەکە قەتیسیان دەکا.

کاغەزە ئەلەمنیۆمەکە گەرمی و ڕووناکی ئاراستەی پارچە نوقڵەکە دەکات و پلەی گەرمیی بەرز دەکاتەوە. هەوای نێو دەفرەکەش لە دەفرەکەدا قەتیس بووە و بەرە بەرە گەرم دادێ و نوقڵەکە دەتوێنێتەوە. دەتوانیت لە بری نوقڵەکە خۆراکیش بەکاربێنی و بەم وزەیە بیکوڵێنی.

ماڵداری

- بۆ هەڵگرتن و بزرنەبوونی دەرزییەکان، پارچە سابوونێکی بۆنخۆش بێنە و دەرزییەکانی لێ بچەقێنە و لە قوتووەکەدا هەڵیگرە. بەم کارە دەرزییەکانت لێ بزر نابن و بە ئاسانتر بە پەڕۆکەدا هاتوچۆ دەکا.
- پارچە قوماشێک بە سپرتۆ تەڕ بکە و کەرەستە پلاستیکییەکانی پێ بسڕەوە، دوای ١٥ خولەک و بە پارچە پەڕۆیەکی وشک دووبارە بیسڕەوە، چونکە سپرتۆ زیانی بۆ پلاستیک نییە و یارمەتیدەرە بۆ لابردنی پەڵە.

ئاشتی عەبدوڵڵا – کەرکوک

حەوت جاران بەبێ وەستان بیڵێرەوە

سەڵاح سڵاوی لە ساڵح کرد .

ئەژی عوسمان – کەرکوک

هەنار

سەفین عەلی – پردێ

هەنار میوەیەکی پایزەیە و گوڵی سوور و سپیی هەیە و بەرەکەی سوور و زەرد و زەردی مەیلەو سوورە، لە ناو بەرەکەدا سەدان دەنکی ئاودار هەیە کە ناوکێکی ڕەقیان هەیە.

داری هەنار دارێکی تەمەندار و نیشتمانی ئەم ڕووەکە ئێرانە و لەوێوە بەرەو وڵاتانی سەر کەناری دەریای ناوەڕاست بڵاو بووەتەوە.

پێستی هەنار مادەیەکی تفتی تێدایە (مادەی تانین) بۆ خۆشکردنی پێستە بەکار دێ و بۆ بۆیەکردنی ئاوریشم بە ڕەنگی ڕەش بەکار دێ.

هەنجیر

سەرباز شوانی – تەقتەق

نیشتمانی هەنجیر وڵاتانی ئێران و سووریا و لبنانە. دارەکەی تەمەندارە و بەرەکەی دەوڵەمەندە بە مادەی کالسیۆم و ئاسن.

بەری هەنجیر لەبەر هەتاو وشک دەکرێتەوە بۆ ئەوەی هەڵبگیرێ و لە وەرزەکانی تردا بەکار بێ، ئێستاش لە وڵاتانی ئاسیا و ئیسپانیا و ماڵتا و فەرەنساوە بۆ وڵاتانی تری جیهان هەنارده دەکرێ.

پێکهاتەی سەرەکیی بەری هەنجیر شەکری دیکسترۆزە کە نیوەی پێک دێنێ. کەشی گونجاویش بۆ داری هەنجیر ئەو شوێنانەیە کە زستانیان زۆر سارد نییە و، بە هاوینانیش حەز لە کەشێکی نیوەشێدار دەکا و سەرمای زستان دەبێتە هۆی شەقبردن و تێکچوونی بەرەکەی.

ڕۆشنا کەرکووکی
کەرکووک

میرنشینی عەرەبیی یەکگرتوو

ناوی وڵات: میرنشینی عەرەبیی یەکگرتوو.

پێگەی جوگرافیایی: ئەم میرنشینە دەکەوێتە دوورگەی عەرەبییەوە لە کیشوەری ئاسیا. سنووری باکوری قەتەرە و سعوودیە دەکەوێتە ڕۆژئاوای، عومانیش سنووری باشووری پێکدێنی و کەنداوی عەرەبی دەکەوێتە ڕۆژهەڵاتی.

ڕووبەر: ٨٣ هەزار و ٦٠٠ کیلۆمەتری دووجا.

ژمارەی دانیشتووان: ٣ ملیۆن و ٣٠٠ هەزار کەس.

چڕیی دانیشتووان: ٣٩,٥ کەس لە کیلۆمەتریکی دووجادا.

پێکهاتەی ئاینی: ١٠٠٪ موسڵمان.

پایتەخت: ئەبو زەبی(٧٩٩ هەزار کەسی تێدا دەژی).

گرینگترین شارەکانی: دوبەی، شاریقە، ڕەئسلخەیمە، عەجمان، ئەملقیوین.

جۆری حوکمرانی: شاهانە (فیدرالیی یەکگرتنی نێوان ٧ میرنشین).

دراو: درهەمی ئیماراتی.

زمان: عەرەبی.

گرینگترین هەناردەکانی: نەوت، گازی سروشتی، ماسیی وشککراو، خورما.

گرینگترین هاوردەکانی: خۆراک، کەلوپەلی جۆراوجۆر، هۆکارەکانی گواستنەوە.

کات: گرینتچ + ٤.

مێژووی بە ئەندامبوون لە نەتەوە یەکگرتووەکان: ١٩٧١ .

ڕیزبەندەکانی: سێیەمی دنیا لە یەدەکی نەوت.

چوارەم لە یەدەکی گازی سروشتی.

هەشتەم لە بەرهەمهێنانی نەوت.

شازدەیەم لە دەرهێنانی گازی سروشتی.

تۆپی سەبەتە

وەرزین سەعید – هەولێر

وەرزشێکی دەستەجەمعییە لە نێوان دوو تیپ هەر یەکەیان پێنج یاریزانی هەیە، ململانە دەکەن بۆ تۆمارکردنی زۆرترین خاڵ بەوەی تۆپەکە بخەنە ناو سەبەتەیەک کە ١٠ پێ (٣ مەتر) بەرزە.

لەم یارییەدا، یاریچی لە کاتی بەرەوپێش چووندا تۆپەکە بە زەیدا دەدا یان بۆ هاوڕێکانی دەهاوێ و بەرەو گۆڵەکە دەچن.

یەکەمین یاریگەی تۆپی سەبەتە یاریگەی کۆلیجی سپرینگفیلدە کە لە کۆتاکانی ١٨٩١دا بۆ ئەم یارییە تەرخان کرا. یەکەمین یاریی فەرمیی سەبەتە لە ٢٠ کانوونی دووەمی ١٨٩٢ کراوە. سەرەتا بۆ یاریکرد هەمان ئەو تۆپە بەکار هات کە لە یاریی تۆپی پێی ئەمەریکی بەکار دەهات و لە کۆتاکانی ١٩٥٠کاندا ئەم تۆپەی ئێستا داهێنرا.

لەساڵی ١٩٣٢ یەکێتیی نێودەوڵەتیی تۆپی سەبەتە دامەزرا. کە هەشت وڵات تیایدا ئەندام بوون: ئەرجەنتین، چیکۆسلۆڤاکیا، یۆنان، ئیتالیا، لاتڤیا، پۆرتوگال، ڕۆمانیا و سویسرا.

یارییەکە لە ئۆلۆمپیادی ١٩٣٦ لە بەرلین بۆ یەکەم جار بەشداری ئۆلۆمپیاد کرا لەسەر ئاستی پیاوان. لە ساڵی ١٩٥٠ یەکەمین پاڵەوانێتیی دنیایی تۆپی سەبەتە لە ئەرجەنتین بەڕێوە چوو.

یاریی تۆپی سەبەتە بە چوار گێم (چارەک) دەکرێ، ماوەی هەر یەکێکیان ١٠ خولەکە.

ڕووبەری یاریگەی نێودەوڵەتیی تۆپی سەبەتە ٢٨ بە ١٥ مەترە و، لە یارییەکانی خولی ئەمەریکا ٢٩ بە ١٥ مەترە.

یاریزانەکان بریتین لە: هێرشبەری پشتەوە، بەرگریکاری تۆپهاوێژ، هێرشبەرێکی وردیلە، هێرشبەرێکی بەهێز، لەگەڵ یاریکەرێکی ناوەڕاست.

یانەی زەورا

هیوا ڕەحمان – داقووق

لە سەرەتای ساڵی ١٩٣٧ ژمارەیەک کرێکاری هێڵی ئاسنین لە بەغدا داوای دامەزراندنی یانەیەکی وەرزشییان بۆ خۆیان کرد. لە کۆتای ئەو ساڵەدا ڕەزامەندی لەسەر داواکەیان هاتەوە و یانەکەیان لە شوێنی ئێستای هۆتێل ڕەشید لە بەغدا دامەزراند. لە ساڵی ١٩٧٤ ناوی یانەکە لە یانەی (سکەک) گۆڕا بە یانەی (نەقل = گواستنەوە) و دواتر بە (زەورا) و ساڵی ١٩٧٥ بەشداریی لە خولی پلە یەکی عێراق کرد.

ئارمی یانەکە بریتییە لە ئەسپی باڵداری ئاشووری کە ڕەنگەکەی شینە.

بەرگی سەرەکیی یاریزانەکانی سپییە و بۆیە بە (نەوارس) ناسراون. هەروەها نازناوی قوتابخانەی تۆپێنی عێراق و، یانەی وەستاکان و، تیپی فریشتە سپییەکانیشی هەیە.

گۆڕەپانی یانەکە لە ناوچەی عتێفییەی بەغدایە و ٢٠ هەزار تەماشاکار دەگرێ و دووەم گەورەترین یاریگەی بەغدایە دوای یاریگەی (شەعب).

یانەی زەورا ١٢ جار پاڵەوانی خولی نایابی عێراق بووە و، ١٤ جار جامی عێراقی بەدەست هێناوە و، دوو جار جانی بژاردەی بردووەتەوە. لە دەرەوەش ساڵی ١٩٨٩ و ١٩٩٠ جامی یانەکانی ئەنجوومەنی هاوکاریی کەنداوی وەرگرتووە و ساڵی ١٩٩٦ چوارەمی خولی پاڵەوانانی ئاسیا بووە و ساڵ ٢٠٠٠ دووەمی ئەم پاڵەوانێتییە بووە. ٣ جاریش جامی سووپەری عێراقی بردووەتەوە.

یانەکە تا ئێستا ١٤ سەرۆکی هەبووە، یەکەمیان ئیسماعیل عەبدولرەزاق حەدیسی بووە و، دواینیان فەلاح حەسەنە.

ڕووبەڕوو لەگەڵ قوتابییە یەکەمەکانی کەرکووک

ڕیپۆرتاج: شارا ئاراس

بەڕێوەبەرایەتیی خوێندنی کوردیی کەرکووک لە ئاهەنگێکی خنجیلانەی هۆڵی نەورۆزدا، قوتابییە یەکەمەکانی هەرسێ قۆناخی سەرەتایی و ناوەندی و ئامادەییی قوتابخانە کوردییەکانی خەڵات کرد و سوپاسنامەی پێشکێش ئەو قوتابخانانە کرد کە ڕێژەی دەرچوونیان ١٠٠٪ بووە.

«حاجیلە» بەشداریی لەو ئاهەنگەدا کرد و ئەم ڕیپۆرتاجەی بۆ ئێوەی بەڕێز ئامادە کرد، بە هیوای ئەوەی لە ساڵی داهاتوودا چاویان لێ بکەن و هەوڵی زیاتر بدەن، تا ئێوەش ئەو خەڵاتانەتان بەرکەوێ و دڵی دایک و باوک ماموٚستاکانیشتان شاد بکەن.

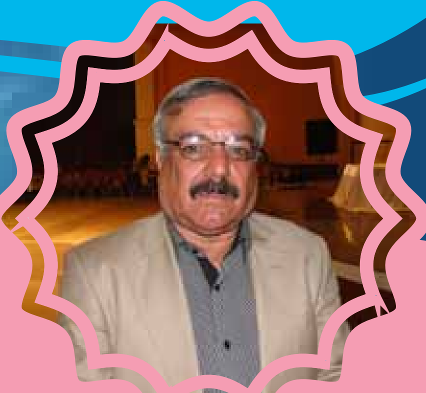

جەبار عەبدوڵڵا ساڵح بەڕێوەبەری ئامادەیی کوردستانی کوڕان یەکێک بوو لەو بەڕێوەبەرانەی کە بەشداریی لە ئاهەنگەکەدا کردبوو، سەبارەت بە هۆکارەکانی ئاست بەرزیی ئەم قوتابییانە گوتی: هۆکاری پلە یەکی ئەم ئەنجامە دڵخۆشکەرانە قوتابییەکە خۆیەتی، و گوێڕایەڵی دایک و باوک و مامۆستاکانی دەبێ و کتێبەکانی دەکاتە باشترین هاوڕێ. بە پلە دووش خێزان و مامۆستا و ئیدارەی قوتابخانەکان و ئەو کەسانەدێن کە پاڵپشتی پرۆسەی پەروەردە و فێرکردنەوەن.

هەروەها گوتی: سەربەرزم بەوەی کە قوتابییەکی ئامادەیییەکەم یەکەمی سەر ئاستی کەرکووکە لە بەشی زانستی و ناوی کوردستانی لەنێوان قوتابخانەکانی تری کەرکووکدا بەرزکردەوە.

(شێنێ ئازاد عەبدولڕەحمان) لە دواناوەندیی هەورامانی کچان، کۆی نمرەکانی ٧٨١ و تێکڕا ٩٧,٦٢٪ی بەدەست هێناوە و یەکەمی سەر ئاستی کەرکووکە لەخوێندنی کوردیدا. لە تاقیکردنەوەکانی نیوەی ساڵیشدا یەکەمی قوتابخانەکەی بووە. شێنێ دەیگوت: لە ڕۆژانی ئاساییدا ڕۆژانە ٥-٦ سەعات دەمخوێند، بەڵام لە ڕۆژانی تاقیکردنەوەکاندا زیاتر و هەندێ ڕۆژ دەگەیشتە ٧ سەعات.

شێنێ لە پشووی هاویندا هاوکاریی هاوڕێکانی دەکرد و بەبێ بەرانبەر وانەی تایبەتی لە بیرکاری و عەرەبیی پێدەگوتنەوە.

حەزی لە بەشی زانستییە، لە بیکاری ١٠٠٪ی هێناوە، هیوادارە ببێ بە پزیشک.

(ڕێژنە یوسف ڕۆستەم) لە ناوەندیی خانزادی کچان، کۆی نمرەکانی ٧٦٨ و تێکڕا ٩٦٪ی بەدەست هێناوە. دووەم دووبارەی سەر ئاستی کەرکووکە. لە تاقیکردنەوەکانی نیوەی ساڵدا یەکەمی سەر قوتابخانەکەی بووە.

ڕێژنە دەڵێ: بەرنامەم بۆ خوێندنی ڕۆژانەم دانابوو. ڕۆژانە لە ٤ سەعات کەمتر نەمدەخوێند، پێش هەموو شتێ بابەتی تاقیکردنەوەکەم دەخوێند، ئینجا ئەو بابەتانەی بۆ ئەزبەرکردن بوون، پاشان دەهاتمە سەر شیکار و نووسینەوەی ئەرکەکانی ماڵەوە.

ئەم هاوڕێیەمان حەزی لە بابەتی زیندەوەرزانییە و لە ئامادەیی دەچێتە بەشی زانستی، چونکە حەزی لە ئەزبەرکردن نییە، هیوادارە ببێ بە پزیشک.

(دیاری ئازاد نووری) لە دواناوەندیی هەورامانی کچان، کۆی نمرەکانی ٧٦٨و تێکڕا ٩٦٪ی بەدەست هێناوە. دووەم دووبارەی سەر ئاستی کەرکووکە. لە تاقیکردنەوەکانی نیوەی ساڵدا یەکەمی پۆلەکەی بووە.

دیاری گوتی: لە کاتی دەوامدا، ڕۆژانە دوای خۆگۆڕین و نانخوارد ٢ سەعات پشووم بەخۆم دەدا، ئینجا دەستم بە خوێندنێکی بەردەوام دەرکرد، کە لە خوێندن دەبوومەوە دەهاتمە سەر نووسینەوەی ئەرکی ماڵەوە و شیکار کردنی پرسیارەکان. تێکڕا ڕۆژانە ٤-٥ سەعات دەمخوێند.

ئەم هاوڕێیەمان بە هیوای کۆلێجی دەرمانسازی یان ئەندازیاری دەچێتە بەشی زانستی.

«حاجیلە» هیوای سەرکەوتن بۆ ئەم هاوڕێیانە و سەرجەم هاوڕێیانی دەخوازێ و هیوادارە نموونەی ئەم یەکەمانە زۆر بێ و ببنە پێشەنگی هاوڕێیانی ترمان.

داهێنەرەکان

پشتیوان ئەحمەد – تەکیە

- ڕوتلگن خەڵکی ئەڵمانیا تیشکی ئێسکی داهێنا.
- ڕیتی خەڵکی ئەمەریکا ترازووی داهێنا
- لردو ترود خەڵکی ئینگلتەرە ئەتۆمی داهێنا.
- (سونیتۆن)ی ئینگلیزی تانکی داهێنا.
- (کۆتەنبێرگ)ی ئەڵمانی ئامێری چاپی داهێنا.
- گالیلۆی ئیتالی گەرمپێوی داهێنا
- مارکۆنی ئیتاڵیایی تەلەگرافی داهێنا.

ماسی

ئاکار بەختیار
شەشەمی بنەڕەتی-هەولێر

ئەی ماسیی ئازا و چالاک
پەروەردەی ناو ئاوی پاک
دنیای تۆ ڕەنگاوڕەنگە
گەرچی مات و بێ دەنگە
ئازادیت پڕ بەهایە
ژیانت لەناو ئاودایە
ئێمەی منالیش وەک تۆ
بۆ سروشت هاتووینە گۆ
چاوی لێ ناتروکێنین
گوڵی هیوا ئەڕوێنین

شێر و کەروێشک

هیوا عوف-کەرکووک

ڕۆژێکیان شێرێک و کەروێشکێک دەبن، شێرەکە زۆر حەزی دەکرد کەروێشکەکە بخوات، ڕۆژێک هاوڕێکانی کەروێشکەکە پێیان گوت: شێرێک دەیەوێت بتخوات. کەروێشکەکە هەموو ڕۆژێک بیری دەکردەوە چی بکات، تاوەکو ڕۆژێک پیلانێکی بۆ دۆزییەوە بە هاوڕێکانی گوت: من دەتوانم ئەو شێرە لەناو بەرم، کەروێشکە وریاکە ڕۆیشت بۆ لای شێرەکە و پێی گوت: من ئەوەتام وەرە بزانە دەتوانی بمگری. شێرەکەش تووڕە بوو و دوای کەوت، کەروێشکەکە گەیشتە لای دارێک و بازی دا شێرەکەش نەیتوانی بوەستێ خۆی کێشا بە دارەکەیا و مرد، ئیتر لەو ڕۆژەوە کەروێشکەکە بە خۆشی ژیانی بردە سەر.

پشیلە

ئیمان ستار/کەرکووک

پشە پشە جوانەکەم
میوانی ناو دڵەکەم
خۆشەویستی ناو ماڵم
بە تووە جوانە ماڵم
دەوەرە دەی بم لاوێنە
نەختێکیش بۆم بمیاوێنە
من ئازاری تۆ نادەم
قەت لەخۆم دوورت ناکەم

ڕێکان و مەلەوانی

سنوور جبرائیل ١٢ ساڵ

کوڕێک هەبوو ناوی ڕێکان بوو، ماڵیان لە گوندێکی زۆر خۆش بوو، هەرچەندە دایک و باوکی ڕێکان ئامۆژگاریی دەکەن کەوا مەلەوانی نەکات، لەبەر ئەوەی تەمەنی بچووکە و لە ئاوەکەدا دەخنکێت، بەڵام ڕێکان هەر بە قسەی دایک و باوکی نەدەکرد.

ڕۆژێک بەبێ ئاگەدارکردنەوەی ئەوان ڕۆیشت بۆ ناو ئاوەکە مەلەوانی بکات، خەریک بوو بخنکێت هاواری دەکرد فریام کەون...فریام کەون، لەو کاتەدا مەلەوانێک لەوێدا تێدەپەڕی بینیی کە ڕێکان هاوار دەکات خێرا خۆی کردە ناو ئاوەکەوە و ڕزگاری کرد، پاشان لەگەڵ ڕێکاندا بەرەو ماڵ ڕۆیشتن.

کاتێک ڕێکان لەگەڵ کابرای مەلەوانی گەیشتە ماڵ دایکی ڕێکان لە ڕێکانی پرسی لە کوێ بوویت؟ کابرا ڕووداوەکەی بۆ دایکی ڕێکان گێڕایەوە. ڕێکان زۆر شەرمەزار بوو، بەڵێنی دا چیتر کاری وا دووبارە نەکاتەوە.

دوو هاوڕێی بچکۆلە

سارا فەرەیدون - پۆلی شەش-
تەمەن ١٢ ساڵ

ڕۆژێکیان دوو هاوڕێی قنجیلانە دەبن یەکێکیان ناوی ڕۆژ و ئەوی تریان ناوی ئەلەندە ئەم دوو هاوڕێیە زۆربەی کات پێکەوە یاری دەکەن و نان دەخۆن و پێکەوە دەچن بۆ باخچە. ڕۆژێکیان ئەلەند لە ماڵەوە دەستی دەکەوێتە ناو مەرگەوە دەستی دەسووتێ و دەیبەن بۆ پزیشک، ڕۆژی هاوڕێی دەیبیستێ بەم کارە دڵگران دەبێت و لەگەڵ دایک و باوکی دەچن بۆ سەردانی، ئەلەند زۆری پێ خۆش دەبێت و ڕۆژی هاوڕێی پێی دەڵێت ئەلەند گیان جارێکی تر کە نانت خوارد چاوەڕێ کە هەتا سارد دەبێتەوە ئینجا بیخۆ.

چۆن چارەسەری کەسی گەرمابردە دەکەی

سیروان مستەفا – هەولێر

سـەرەتا پێویسـتە بزانـی نیشـانەکانی گەرمابردەیی چین، پلـەی گەرمیی لەش بە ڕادەیەکی زۆر بەرز دەبێتەوە و پێست گەرم و وشـک دەبێ و، لێدانی دڵ زۆر خێرا دەبێ و، جـاری وا هەیە ئەو کەسـەی هەتاو زۆر لێی دەدا بێهۆش دەبێ.

چارەسەر:یەکسەر پێوەندی بەئەمبولآنسەوە بکە و، جلوبەرگی ئەو کەسـە کەم بکەوە و، لەسەر پشـت درێژی بکە و، پارچە پەڕۆی تەڕ بخە سەر ناوچاوان و قۆڵ و پێی تا ئەو کاتەی پلەی گەرمیی لەشـی دادەبەزێ و، تا دەکرێ شلەی دەرخوارد بدە.

چەند ئامۆژگارییەک بۆ پاراستنی تەندروستی

زانیار شەفیق – دووزخورماتوو

لە زەهرە سـپییەکان بەدوور بە: خوێ و شەکر و ئاردی سـپی بە زەهرە سپییەکان ناسراون و پێویستە تا دەکرێ خوێ کەم بخۆیت و لە جیاتی شەکر هەنگوین و شیرینیی سروشتی بەکار بێنە و ئاردی بۆر بۆ نان بەکار بێنە.

سـەوزی باش بجوو پێش قووتدانی: زۆر جاوینی خواردن ڕێژەی مادەی دژە شـێرپەنجە لە سـەوزیدا زیاد دەکا بەتایبەت لە بڕۆکۆلی و کەلەم و قەرنابیت.

پیاسـەکردن: ڕۆژانە نیو سەعات یان سەعاتێ پیاسەکردن ڕێژەی تووشبون بە شێرپەنجە کەم دەکاتەوە و سالآنە ٣ کیلۆ کێش کەم دەکاتەوە و لەش ڕێک دەکا.

لە کاتی کارکردندا پەلە مەکە: هەڵەشەیی و پەلەکردن لە کاری ڕۆژانەدا ڕەنگە تووشی بەرزبوونەوەی پاڵەپەستۆی خوێنت بکا بۆیە لێیان دوور بکەرەوە.

خواردنی سەوزی و میوە: ئەگەر بتوانی ڕۆژانە سێ جار سەوزی و میوە بخۆ چەنکە بەم کارە ئەگەری تووشبوون بە وەستانی دڵ بە ڕێژەی ٧٠٪ کەم دەکەیتەوە.

پشووی حاجیلە

کوردستان محەمەد – ئازادی

هەڵبێنە

- ئەگرمێنێ وەکو هەور، فڕێ دەدا سپی چەور.
- بە دوانزە برا سێ دڵیان هەیە
- بەکاری بێنیت دەگری
- بایی پولێکە پڕ بە ژوورێکە
- بشمریت لێت نابێتەوە

ئایا دەزانی؟

- ئەرجەنتین بەواتە شاری زیو.
- مانگ نزیکترین ئەستێرەیە لە زەوییەوە.
- نیل درێژترین ڕووبارە لە جیهاندا.
- چین زۆرترین بەرهەمی چای بەرهەم دێنێت.
- وشەی عێراق واتە ڕۆخی ئاو.
- ڕۆژهەڵاتی کوردستان چوار پارێزگایە.

پەندی پێشینان

بەم وشەگەلە ئەم پەندانەی خوارەوە تەواو بکە

ڕەش، نوێ، گڵ، چاوان، ئاڵتوون

- .... مەیل برە.
- گوترەی......... ئاوی ساردە.
- ماڵی سپی بۆ ڕۆژی..........
- هەزار بمری لە باوان کلی نابڕێ لە........
- هەموو زەردێک......... نییە.

وەڵامی ڕاست هەڵبژێرە

ئومێد شوان – سەرچنار

– پێست لە چ شوێنێکی جەستەدا هەستەوەریی زۆرە.
ڕوومەت، لێو، کەپوو
– چیای شیرین کەوتووەتە چ شوێنێکی کوردستانەوە.
باکوری کوردستان، باشووری کوردستان، خۆرئاوای کوردستان
– دووەمین وڵات لە ڕووبەردا چ وڵاتێکە.
ڕووسیا، کەنەدا، هندستان
– شاری ڕەش لە کوێیە
ئێران، سەنگافوورە، فلیپین
– درێژیی ڕیخۆڵە باریکە لە مرۆڤدا چەند مەترە.
شەش، حەوت، هەشت

بمڕەنگێنە

نەجات شوانی – کەرکووک

ڕامان

سەربەست سەلیم – خورماتو

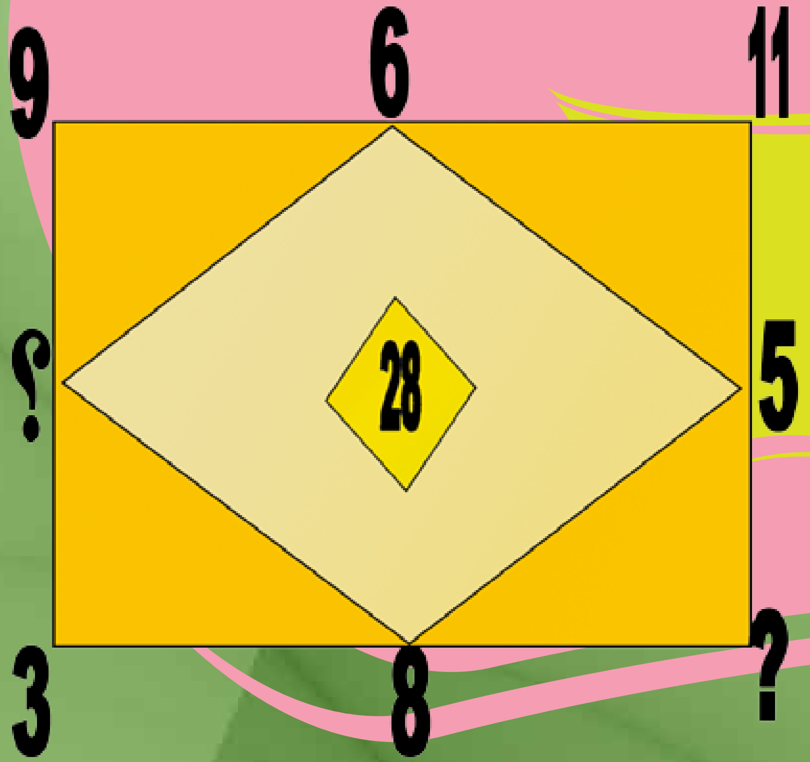

ژمارەی نادیار لەم شێوەیەی خوارەوە چەندە

قۆناخ بە قۆناخ وێنە بکێشە

نەجات عەبدوڵڵا – کەرکووک

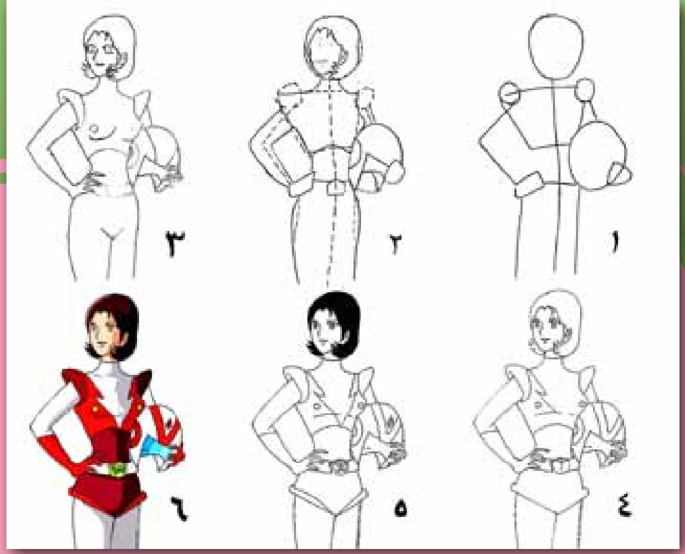

چاوتیژی

شیلان بەکر – ڕەحیماوە

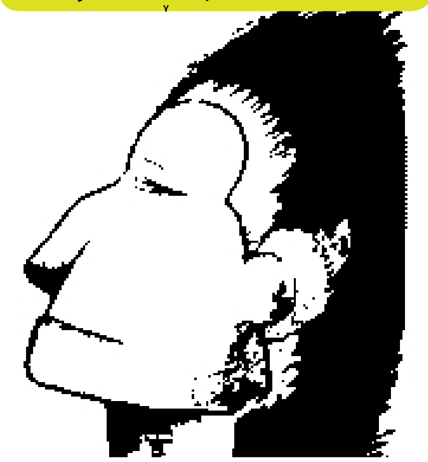

جوان لەم وێنەیە وردبەرەوە و بزانە وێنەی کەللە سەری مرۆڤێکە، یاخود وێنەی وێنەکێشێکە و وێنەیەک لەسەر دیوارەکە دەکێشێ، یان بۆیاخچییەکە و دیوارەکە بەبۆیەی ڕەش بۆیاخ دەکات.

بیربکەوە

سەرخێڵ چیمەنی

فرندەیەکە و تۆو گوڵ و خونچە و میوە پاشماوە دەخوات، بەکۆمەڵ دەژین، درێژیی ١٢ بۆ ١٨ سانتیمەترە و کێشی ٢٠ بۆ ٤٠ گرام دەبێت، سێ تا حەوت هێلکە دەکات. کاتی هەڵهێنانی لە نیوەی بەهارەوە دەست پێدەکات بۆ کۆتایی هاوین ماوەی هەڵهاتنی ١١ بۆ ١٤ ڕۆژە جریوە جریو دەکات.
چ .... و........ د........ پێ دەڵێن.

وشەی نەگونجاو

مازن قادر – کفری

کام لەم وشانە لەگەڵ وشەکانی تری هەمان ڕیزدا ناگونجێ و بۆچی؟
– چەقەڵ، کەمتیار، گورگ، مەیموون، سەگ
– سوێسکە، کەو، ڕیشۆڵە، پەرەسێلکە، چۆلەکە
– کەڵەباب، مریشک، عەلەشیش، حاجی لەقلەق، سۆنە
– گەدە، گورچیلە، سپڵ، ددان، لووت
– مۆز، پرتەقاڵ، هەنار، سێو، هەرمێ
– لیبیا، سووریا، عێراق، ئێران، سعوودیە

ڕێکخستن

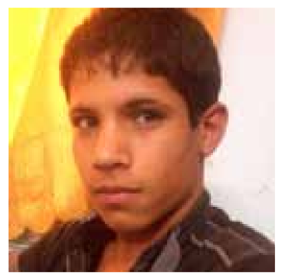

محەمەد ڕەفیق

ئەم وشانە ڕێکبخە میوەیەکی خۆشت بۆ دەردەچێ

ی	ر	ن	ه	ج	هـ

شیکاری

تانیا وەلی - چەمچەماڵ

باڵندەیەکی تیژ ڕەوە دوای شیکارکردنی ئەم فۆرمە
لات ئاشکرا دەبێت .

	=	3	+	1
	=	1	-	6
	=	7	+	3
	=	5	-	9
	=	7	+	5
	=	2	+	1

10	=	ێ
12	=	ك
3	=	ە
4	=	س

بەرسڤی لەز

سەرچڵ عەلی-سەنگەسەر

- بێجگە لە سنە و کرماشان دوو شاری تری ڕۆژهەڵاتی کوردستان بنووسە

١-................ ٢-................

- بێجگە لە ڕۆژنامەی خەبات و هەولێر دوو ڕۆژنامەی تر بنووسە کە لە هەولێری پایتەخت دەردەچن

١-.................. ٢-..................

- بێجگە لە سەرچنار و ئەحمەد ئاوا دوو هاوینە هەواری تر بنووسە کە سەر بە پارێزگای سلێمانی بن ١-.............. ٢-................

- بێجگە لە نێچیرڤان بارزانی و د.بەرهەم ساڵح دوو سەرۆک وەزیرانی تر بنووسە لە هەرێمی کوردستان حوکمڕانییان کردبێت ١.................. ٢-..............

- بێجگە لە عەبدولڕەحمان عارف و ئەحمەد حەسەن بەکر دوو حوکمڕانی تری عێراق بنووسە کە (ستەمکار بووبێتن) ١-................ ٢-..................

پیرۆزە

مێرووڵەکەی ژمارە (١٣)ی حاجیلە ، قوتابییەکی شاری هەولێر دۆزییەوە ، لەبەر ئەوەی کە (**شازیر نادر ئاغا**) تەنها یەک ڕکەبەری هەبوو کە ئەویش براکەی بوو ، لە ئەنجامی تیروپشک هەر بۆ خۆی مایەوە و پیرۆزبایی و دەستخۆشی لێ دەکەین .

شرۆڤە

ژوان ئەنوەر - ئەڵلایی

خوشکمە لەدایکمە،
ئامۆزامە، ژن برامە

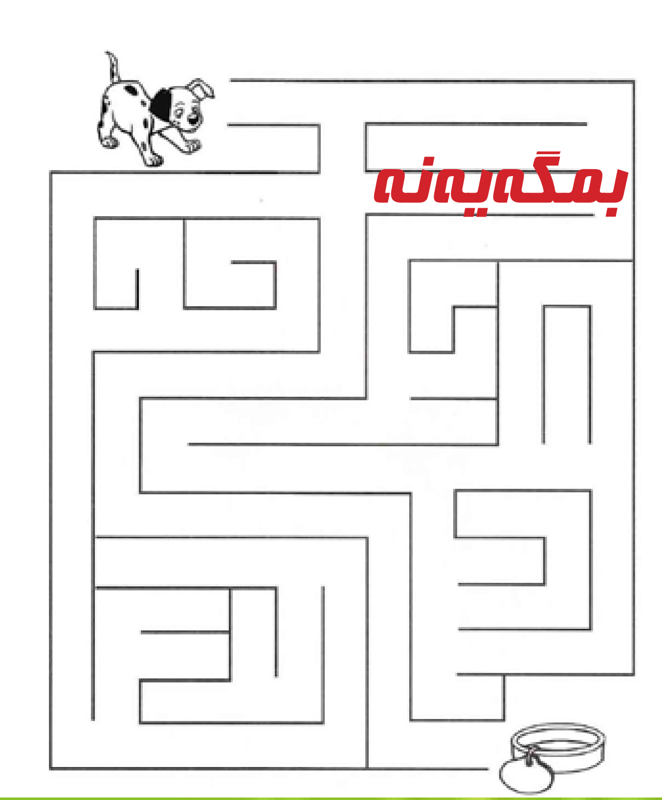

نەجات عەبدوڵڵا - کەرکووک

وەڵامی ژمارەی پێشوو

ل٣ مەتەڵ : مێش.

ل٣٠ ڕامان : ٦

ل٣١ من چیم : ماست

ل٣٢ ڕێکخستن : لیبیا .

ل٣٣ شرۆڤە :گوێچکە .

ل٣٤ گەیاندن : جان دارک

شقارتە :تەلێک لە ٩ دەخەینە سەر ٥ دەکە .

ل٣٦ وشەی بزر : کاوە

خاوەنی ئیمتیاز
بەدران ئەحمەد حەبیب
سەرپەرشتیار
عوف عبدالرحمن
سەرنووسیار
حەمە سەعید زەنگنە
٠٧٧٠١٣١٠٥٤٢
hamatal_ z@yahoo.com
جێگری سەرنووسیار
نەبەز ڕۆستەم
بەڕێوەبەری هونەری و نەخشەسازی
پەروەر
تایپ
دلێر ڕەفیق
ناونیشان
کەرکووک - شەقامی کۆماری
تەلاری صیدلی فخری

گەیاندن

ئـەم هێڵانـە بەیەک بگەیەنـە نـاوی گیانداریێکت لا ئاشکرا دەبێت حـەوت مانگان دەنوێ..

پەری سالار – داقووق

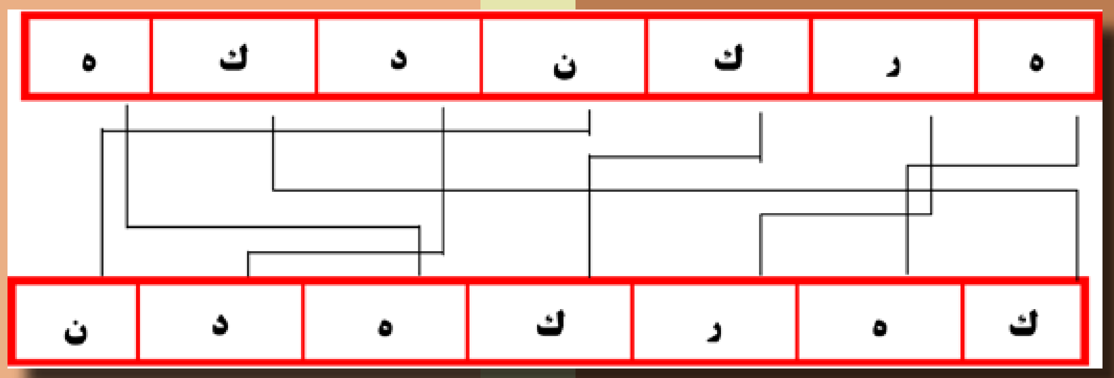

١٠ جیاوازی لە نێو ئەم دوو وێنەیەدا هەیە . . . . . دەتوانیت دەستنیشانیان بکەیت ؟

پرۆشە جەبار – سلێمانی

یاریی شقارتە

جێگۆڕکێ بەیەک تەڵە شقارتە بکە تا ئەنجامی هاوکێشەکە بکاتە شانزە .

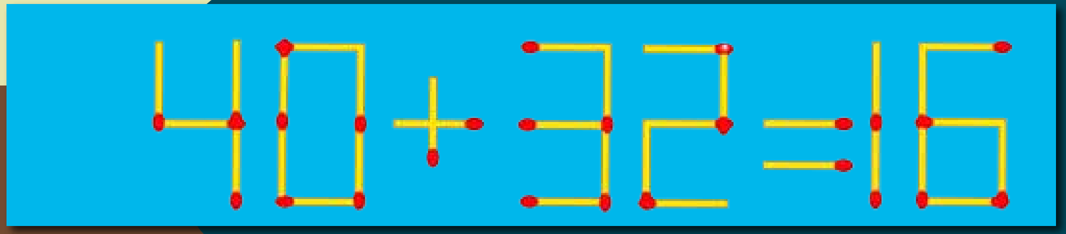

ڕۆژ دلێر – ئازادی

جێگۆڕکێ

جێگۆڕکـێ بـە دوو ژمـارە بکە تا بە ستوونی و ئاسـۆیی کۆی ریزەکان بکاتە ٢١

1	4	6	2	5	3
3	2	5	1	6	4
6	1	4	5	3	2
2	5	3	4	1	6
4	3	1	6	2	5
5	6	2	3	4	1

هیوا حەسەن – ئازادی

دووبارە

چەند جار ئەم فۆرمانە دووبارە بوونەتەوە .

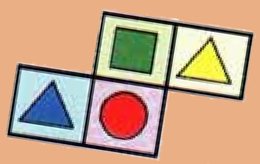

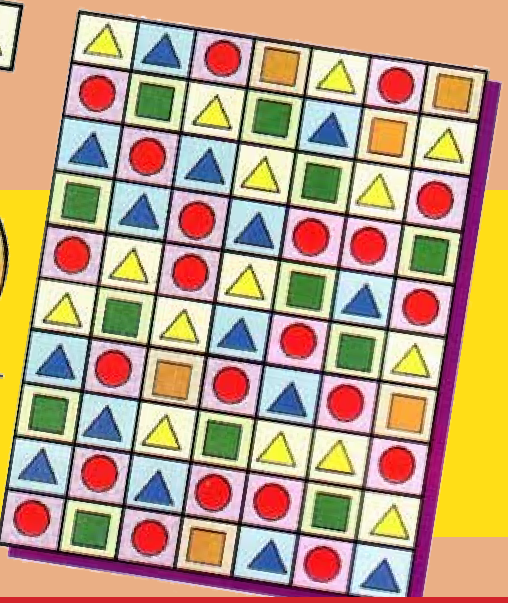

دلێر – چەمچەماڵ

نیشانەی هەڵە ( ) یان ڕاست ( ) لەم ڕستانەی خوارەوە بدە

شەم شاکر – عەربەت

- یاریزانانی تۆپی باڵە لە شەش کەس پێکدێت.
- ئیتاڵیا شەش جار گەیشتووەتە یاریی کۆتایی مۆندیال.
- وڵاتی مەکسیک بۆ یەکەمین جار یاریی باڵەی داهێنا.
- ژمارەی دادوەرانی تۆپی باسکە سێن.
- یەکەمین پێشبڕکێی ماتۆڕ لە ئینگلتەرا ساز کرا.
- مەلیک لە شەترەنجدا بە هەموو لایەکدا یەک خانە دەبزوێ.
- بەرازیل مۆندیالی ١٩٩٤ی بردەوە.
- درێژیی مێزی بلیارد سێ مەترە.
- ماوەی یاریی تایکواندۆ نۆ خولەکە.
- ژمارەی یاریزانانی تۆپی باسکە حەوت کەسن.

سێبەر

سێبەری ئەم سەرگەڕە ونبووە ، دەتوانیت بیدۆزیتەوە ؟

دیاریی – کەرکووک

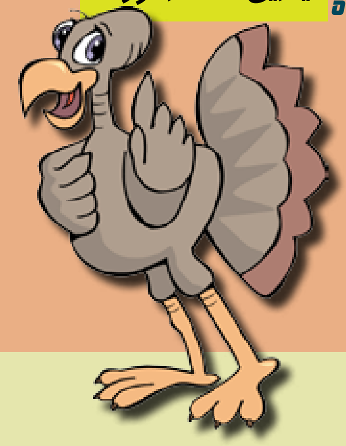

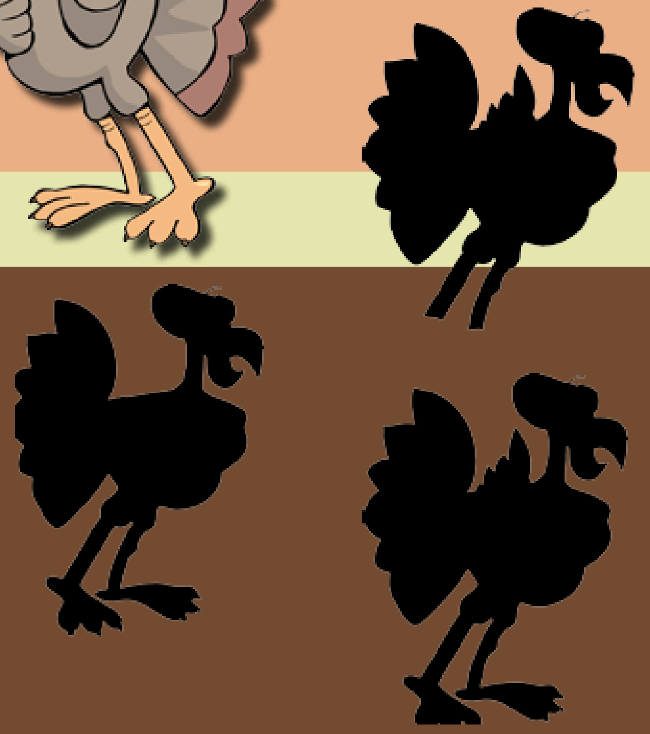

وشەی بزر

داستان – کەرکووک

پاش ئەوەی ناوی مانگە کوردییەکان ڕەش دەکەیتەوە ، نێوی مانگێکت بۆ دەمێنێتەوە کە لە پێنج پیتان پێکهاتووە

- ١- نەورۆز
- ٢- جۆزەردان
- ٣- پووشپەڕ
- ٤- خەرمانان
- ٥- گەلاوێژ
- ٦- ڕەزبەر
- ٧- گەڵاڕێزان
- ٨- سەرماوەز
- ٩- بەفرانبار
- ١٠- ڕێبەندان
- ١١- ڕەشەمێ

کوێرکردنەوە

پاش ئەوەی نێوی ئەم کچانەی لای خوارەوە کوێر دەکەیتەوە (چنـار، چنور، چۆمان، دڵنیا، داسـتان، ڤانیار) ناوێکت بۆ دەمێنێتەوە لە شـەش پیتان پێکهاتووە بە مانای میهرەبان دێت.

ا	ا	ن	ڤ	د	ن	ی	ا	ر	ا	ن	چ
ا	ت	س	ل	د	ن	و	ڤ	ر	ا	ن	چ
ا	ی	ن	ل	د	م	ۆ	و	ر	ا	ن	چ

شاتوو خەسرەو

هونەری دەست

شەماڵ شوکور – کەرکووک

خەڵات

وشەی پڕاوکە یا ماڕکە بەچی دەڵێن؟

دوا دەلیقە ١٠/٢٥

گوتەی نێوداران

ترێ عەباس – سەنگاو

ڕاستی پتەوە چون ئەڵماس و ناسکە وەک گوڵ	غاندی
ڕووبار هەمیشە سەرچاوەکەی پاکترە	باسکال
ئێمە کە لە ژیان نەگەین چۆن لە مردن دەگەین	ڕۆلآن
ئافرەت لای من ئاوێتەیەکە لە دیمەن و ڕەنگ	بیکاسۆ
لە دوای خۆشەویستییەوە هیچ نییە تەنیا ئازار نەبێ	بەرنادشۆ

زانیارییەکانت زیاد بکە

شلێر فەتاح – چوارقورنە

- بێبەشی شاعیر و مەحموود زامدار بران.
- نالـــی ناوی خدرە و لە گوندی خاکوخۆڵ لەدایک بووە.
- گۆڤاری ڕۆژ لە ستۆکهۆڵم دەرچووە.
- مراوی بە ٣٦ ڕۆژ هێلکە هەڵدێنێ.
- خەیار یەکەم جار لە هیندستانەوە بڵاو بووەوە.
- قەوزەکان ڕووەکی یەک خانەیین.
- مێینەی فیل ماوەی سکەکەی ٦٤٥ ڕۆژە.
- بەتەمەنترین درەخت سنەوبەرە.

سوودوکو

2			5		
			4		
1	3				5
5				4	3
		5			
		6			2

هیوا عەلی –چەمچەماڵ

تۆڕی سۆدۆکۆ پێکهاتووە لە ٣٦ چوارگۆشەی بچووک و ٦ لاکێشەی گەورە. ئەوەی پێویستە لێرە لەسەر تۆ چوارگۆشەکان بەژمارە (١-٦) پڕبکەیتەوە بەمەرجێک هیچ ژمارەیەک لە ڕیزی ئاسۆیی و ستوونیی لاکێشەکاندا دووبارە نەبێتەوە.

بیرکاری

سامان تاهیر – بەکرەجۆ

شێرکۆ و ئەژین و هاورێ سـێ قوتابیی پۆلێکن. ئەگەر ماڵی شـێرکۆ ٤٠٠مەتر لە ماڵی ئەژینـەوە دوور بێت و ماڵی ئەژینیش ٣٠٠مەتر لـە ماڵی هاورێوە دوور بێت و هەڵکەوتەی ماڵەکانیان لەسـەر شـێوەی سێگۆشەیەکی گۆشە وەستاودا بێت، ئایا دووریی نێوان ماڵی شێرکۆ و هاورێ چەندە؟

ماتماتیک

ژیر ئەورەحمان – چەمچەماڵ

چەند منداڵێک بە یەک ڕیز بە دوای یەکتردا دەڕۆن، یەکێک لەو منداڵانە منداڵەکانـی پێش خۆی دەژمێـرێ و بۆی دەردەکـەوێ چوار منداڵی لە پێشـن. کە ئاور دەداتە دواوە و منداڵەکانـی دوای خۆی دەژمێرێ، بۆی دەردەکەوێ چوار منداڵیش لە دوایەوە هەن، ئایا ژمارەی گشـت منداڵەکان لە ڕیزەکەدا چەندە.

وێنەی لەتکراو

دلێر کەرکووکی - کەرکووک

وێنەکە تەواو بکە

نەجات عەبدوڵڵا - کەرکووک

وشەی یەکتربڕ - ٣ -

ئامادەکردنی: ئارا ئاری

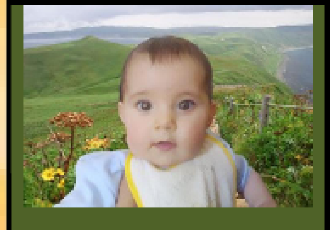

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
										1
										2
										3
										4
										5
										6
										7
										8
										9

ستوونی

١ـ لە قوتابخانە فێری شتمان دەکات(پ).
٢ـ ژمارەیەکە ـ بەڵێ بە ئینگلیزی.
٣ـ ئافرەت ـ (شار)ـی ناو قەد بڕاو (پ) ـ بەشێکی لەشی مرۆڤە.
٤ ـ پیتێکە ـ ناوێکی کوڕانەیە(پ) ـ وەکوو یەکە.
٥ـ ڕمیا ـ خودا بە عەرەبی.
٦ـ ڕەنگی ڕەش بە هەورامی.
٧ـ پێچەوانەی ناشیرین (پ).
٨ـ هاوڕێ(پ).
٩ـ پیتێکە + وەکوو یەکە.
١٠ـ زۆرتر.

ئاسۆیی

١ـ ئەوەی لەسـەر شاشـەی تەلەڤزیۆن هەواڵ دەخوێنێتەوە. ٢ـ لە قوتابخانە دەی خوێنین(پ). ٣ـ نیوەی کاوە (پ) ـ تۆ بە ئینگلیزی. ٤ـ (خۆر)ـی ناوقەد بڕاو (پ). ٥ـ ناوی ڕووبارێکی کوردستانە ـ ساڵی ڕابردوو(پ).
٦ـ پێچەوانەی ڕۆژ(پ) ـ نیوەی نەوت. ٧ـ کانزایەکە ـ خواردنێکە لە گەنم دروست دەکرێت.
٨ـ شارێکی کوردستانی ڕۆژهەڵاتە. ٩ـ یارییەکی منداڵانەی کچانەیە.

تێبینی : حەوتی سەروژێری وشەکان لە نووسیندا گرفت نییە. ـ (پ) پێچەوانە. ـ (ت) تێکەڵاو.

دەست ڕەنگینی

لەرین شەماڵ – سلێمانی

پەپوولەی ڕەنگاوڕەنگ

چیت پێویستە ؟

- جلگرە
- کاغەزی ترێس
- کەتیرە
- خوری چنین

هەنگاوی کار

کاغـەزەکان لەسـەر یـەک دابنێ و بیخەرە نێو جلگرەکە

جـوان بە کەتیر کاغـەز و جلگرەکە بنووسێنە بەیەکەوە